

Programová nabídka: chrámové koncerty

Smyčkový orchestr Ensemble Opera Diversa vznikl v roce 2005. Podle povahy jednotlivých programů je ansámbl rozšiřován o bicí či dechovou sekci. Od počátku jej vede koncertní mistr Jan Bělohlávek. Kmenovou dirigentkou ansámblu je Gabriela Tardonová. Na operních i koncertních projektech Ensemble Opera Diversa spolupracoval s řadou dalších dirigentů: s Tomášem Hanákem (Drábek | Kyas: *Společná smrt milenců v Šinagawě*), Andreasem Kröperem (novodobá premiéra Salieriho *Gratulační kantáty* pro hraběte Haugwitze v Náměšti nad Oslavou), Vítem Spilkou, Janem Ocetkem, Tomášem Krejčím a dalšími.

Ve smyslu hledání a dotváření vlastní poetiky soubor usiluje o vznik posluchačsky zajímavých programů – nepřináší banální nebo notoricky známé kusy, vyhýbá se ale i úzkému vřazení do proudu soudobé vážné hudby. Svou dramaturgií i interpretačním nasazením usiluje o dialog s otevřeným posluchačem. Jednotlivé programy obvykle propojují tvorbu 20. století se skladbami soudobými, především díly kmenového autora Ensemble Opera Diversa Ondřeje Kyase a spřízněných autorů. V premiéře tak orchestr uvedl díla Františka Emmerta, Maximiliana Kreuze, Ondřeje Štochla a Petera Grahama.

Ensemble Opera Diversa je uskupení hudebníků a zpěváků, kteří chtějí neotřelá díla předvádět publiku v různých zajímavých prostředích. Je sympatické, že jim však nejde primárně o efekty, ale o kvalitní a profesionální provedení a daří se jim to. Karla Hofmannová v recenzi na uvedení Stabat Mater Ondřeje Kyase (22. 3. 2010) pro Hudební rozhledy.

Ensemble Opera Diversa se daří interpretačně, mimořádná je promyšlenost dramaturgie, která nedělá kompromisy s většinovým vkusem a neveze se na obecně známých skladbách. Boris Klepal v recenzi na koncert Hlas Ameriky (2. 3. 2015) pro časopis Harmonie.

Ondřej Kyas: *Stabat Mater*

Pro velký a malý sbor, komorní orchestr, soprán a bas sólo, klavír a varhany.

Soprán Hana Škarková, bas Aleš Procházka, varhany Martin Jakubíček, klavír Ondřej Kyas, smíšený sbor Vox Iuvenalis, komorní sbor Versus, dirigentka Gabriela Tardonová.

Skladatel rozčlenil oratorium v zásadě obvyklým způsobem, vzhledem k poměrně rozsáhlému aparátu však vedle tradičních vstupů velkého sboru s orchestrem (umístěných v presbytáři) využil také kontrastních ploch v podobě polyfonních pasáží komorního sboru bez doprovodu, zaznívajících z kůru, instrumentalistů procházejících chrámovou lodí nebo prostřední improvizací části pro klavír (z presbytáře) a varhany.

Ondřej Kyas: *Stabat Mater* pro velký a malý sbor, komorní orchestr, soprán a bas sólo, klavír a varhany (2010)

Oplakávání a truchlení jako by se stalo pro nás luxusem, který si nemůžeme dovolit; společenský úzus nám velí se co nejrychleji vzpamatovat z ran osudu a naskočit s úsměvem zpět do koloběhu praktického života, který nás semílá leckdy až neúnosně. A tu právě taková

hudba, kterou sugeruje text *Stabat mater*, nám může pomoci přes ony potlačené bolestné pocity projít a náležitě je „odžít“ v onom smyslu antické katharsis: vnitřní konflikt je vyřešen, aniž je potlačen, smysl je nalezen, mysl očištěna. Můžeme jít dál.

Ondřej Kyas

Program v délce 65 minut. Rozšířený smyčcový orchestr v počtu nejméně 20 hráčů, sólo soprán, bas, varhany, velký sbor a malý sbor, dirigent. Více informací a odkazy na recenze [zde](#).

Soudobá chrámová hudba: Zagar, Kyas, Graham

Šestidílná kantáta *Apocalypsis Ioannis* pro smyčce, sbor a sóla slovenského skladatele Petera Zagara (nar. 1961) vznikla v roce 1997. Přívlastkem „překvapivě konsonantní“ tuto skladbu ve svém komentáři k dílu slovenských skladatelů (blíže viz *His Voice* 1/2008) charakterizoval skladatel Jaroslav Šťastný alias Peter Graham (nar. 1952). Jeho *Sonata da chiesa* pro smyčce vznikla ve stejném roce jako Zagarova *Apokalypsa*. Zařazení *Sonaty* na program koncertu vychází jednak z tradice chrámových sonát, užívaných zejména v období baroka při mši, ale také z určitých společných rysů všech skladeb, reflexe technik a kompozičních přístupů minulých staletí i spíše niterné duchovnosti. Paletu rozmanitých duchovních skladeb uzavírá radostná kantáta pro sbor a smyčce *Magnificat*, kterou v roce 2012 na základě své starší skladby vytvořil Ondřej Kyas pro Ensemble Opera Diversa.

Ondřej Kyas: *Introitus* pro smyčce (2013)

Peter Zagar: *Apocalypsis Ioannis* pro soprán a alt sólo, sbor a smyčce (1997)

Peter Graham: *Sonata da chiesa* pro smyčce (1997)

Igor Stravinskij: *Otče náš* pro sbor a cappella (1926)

Ondřej Kyas: *Magnificat* pro sbor a smyčce (2012)

Program v délce 75 minut bez přestávky. Smyčcový orchestr v počtu nejméně 16 hráčů, sólo soprán, alt, komorní sbor, dirigent. Více informací a odkazy na recenze [zde](#).

Soudobá chrámová hudba: Matthews, Kyas, Graham, Hejnar

Pozoruhodné dílo Davida Matthewse (nar. 1943) otevírá na způsob úvodního zpěvu chrámový koncert věnovaný skladbám posledních dvou desetiletí. Na objednávku Ensemble Versus a Ensemble Opera Diversa vznikla kompozice *Te Deum laudamus* (2014) Ondřeje Kyase (nar. 1979). Soprán Jana Tajovská Krajčovičová, dirigentka Gabriela Tardonová.

David Matthews: *Introit* pro smyčcový orchestr a 2 trubky (1981)

Peter Graham: *Chrámový koncert* pro basklarinet, 2 trubky, varhany, smyčce a sbor (2014)

Robert Hejnar: *Hommage à Concerto grosso* pro violoncello a smyčce (1996)

Ondřej Kyas: *Te Deum laudamus* pro soprán sólo, varhany, trubku, sbor a smyčce (2014)

Program v délce 75 minut bez přestávky. Smyčcový orchestr v počtu nejméně 16 hráčů, sólo mezzosoprán, basklarinet, violoncello, 2 trubky, varhany, komorní sbor, dirigent. Více informací a odkazy na recenze [zde](#).

Soudobá chrámová hudba: František Emmert

Program je věnován pozdním dílům Františka Emmerta (1940–2015), která vznikla z podnětu jeho dvorního interpreta, houslisty Milana Paly. Dirigent Ondrej Olos, housle / viola Milan Pala, varhany Marek Pala, soprán Hana Škarková.

František Emmert: *Jákobův zápas* pro violu a smyčce (2009)

František Emmert: *25. symfonie* pro housle, soprán, varhany a smyčce (2012)

Program v délce 65 minut bez přestávky. Smyčcový orchestr v počtu nejméně 16 hráčů, sólo soprán, housle/viola, varhany, dirigent.

Stát pod křížem (MacMillan, Kyas, Pärt)

Pašijový triptych soudobých duchovních skladeb. Otevírá jej *Posledních sedm slov Krista na kříži*, výjimečná skladba skotského autora Jamese MacMillana (nar. 1959), jednoho z nejžádanějších skladatelů současnosti. V samotném středu triptychu pak má své místo dílo pro sbor a capella kmenového autora Ensemble Opera Diversa Ondřeje Kyase (nar. 1979). Program je završen neobvykle křehkým *Stabat Mater* Arvo Pärta (nar. 1935) v autorské verzi pro sbor a smyčce. Dirigent Jaroslav Kyzlink.

James MacMillan: *Seven Last Words from the Cross* (1993)

Ondřej Kyas: *Magnus es, Domine* (2010)

Arvo Pärt: *Stabat Mater* (1985/2008)

Celková délka cca 75 minut. Komorní sbor o nejméně 24 zpěvácích; smyčcový orchestr nejméně 16 hráčů, dirigent.

Soudobá chrámová hudba: Kyas, Pärt

Dirigentka Gabriela Tardonová.

Ondřej Kyas: *Introitus* pro smyčce (2013)

Arvo Pärt: *Berlínská mše* pro sbor a smyčce (1990)

Ondřej Kyas: *Magnificat* pro sbor a smyčce (2012)

Ondřej Kyas: *Te Deum laudamus* pro soprán sólo, varhany, trubku, sbor a smyčce (2014)

Program v délce 65 minut bez přestávky. Smyčcový orchestr v počtu nejméně 16 hráčů, sólo soprán, trubka, varhany, komorní sbor, dirigent.